

Илија ПСАЛТИРОВ

ШТО ПО ОДГОВОРОТ ОД ЕВРОПСКАТА КОМИСИЈА? - II ДЕЛ

На 9 ноември Македонија го доби Мислењето од Европската комисија за барањето за членство во Европската унија. И како што се очекуваше, односно како што напишав во претходната колумна, Комисијата донесе одлука да му предложи на Советот на министри на Унијата, кој ќе се одржи во декември, да ѝ понуди на Македонија кандидатски статус. Кандидатскиот статус нема да значи и директно отпочнување на преговорите, но секако ќе биде стимул повеќе да се зафатиме со сериозни реформи, за да не ја испуштиме понудената шанса. Она што е евидентно во Мислењето се бројните забелешки кои ѝ се упатени на Македонија во различни сфери, а на кои нашата земја сериозно мора да им посвети внимание во периодот кој следува. За препораките, односно за забелешките во Мислењето, ќе пишувам во вториот дел од текстов. Она што сакам како прво да го истакнам е нашиот однос кон одлуката на Европската комисија и ставот кој одделни политички субјекти го изнесоа по повод овој голем настан за Република Македонија и за сите нејзини граѓани.

Имено, по којзнае кој пат ни се повторува истата приказна... штом ќе ни се случи некој убав настан, секогаш ќе се јави некој со забелешка дека можело и подобро. Се случи и овој пат. Излегоа некои политичари и веднаш ја изнесоа својата "загриженост" дека ако не била оваа Влада, многу одамна ќе бевме кандидати за влез во Унијата, дека многу подобро ќе се одвивале некои работи во државата и дека сè ова е задоцнето. Не дека оваа Влада не можеше да стори повеќе во многу сфери на живеењето, но мора ли секој успех да го

плукаме, наместо да се радуваме, зашто тој успех сепак е заеднички!? Колку што оваа Влада заслужува пофалба за успешно завршената работа во контекст на подготовката на одговорите на Прашалникот и поднесената апликација за членство во ЕУ, толку и претходната Влада има заслуга за потпишувањето на Договорот за стабилизација и асоцијација (потпишан на 9 април 2001 година). А секако огромна заслуга за овој успех имаат и граѓаните на Македонија, зашто во овие 14 години независност токму тие најмногу голтаа и трпеа, и заради фактот што тие допрва ќе треба да стискаат заби за успешно да ги завршиме сите реформи кои нè очекуваат. Оттука, крајно време е да престанеме да се напаѓаме меѓу себе за тоа кој што можел да направи, а не направил, туку да собереме сили заеднички да ги истуркаме реформите, за да си ја оправиме државава, оти со сопските едни на други европскиот пат ќе ни биде предолг и неосвоив.

Што се однесува до забелешките, ќе издвојам некои од нив, иако оние кои ги наведов во претходната колумна се појавија како клучни и во Мислењето на Комисијата. Како и да е, препораките се чисти, јасни и недвосмислени и се одличен патоказ за тоа во која насока треба да се движи Македонија на тој европски пат. Приоритетите наведени од Комисијата се поделени на краткорочни, кои треба да се реализираат во рок од една до две години, и на среднорочни, кои би се реализирале во рок од три до четири години. Сепак, поради неопходноста од значителни финансиски средства, но и поради сложеноста на одредени задачи кои треба да се извршат во иднина, некои приоритети дополнително

ќе бидат посочени, а сè ќе зависи од темпото со кое Македонија ќе ги реализира веќе поставените приоритети. Како главни приоритети се наведени измените во изборното законодавство, со цел следните избори да се изведат во фер и демократска атмосфера, па измените во Уставот, кои се неопходни за спроведување на реформите во судскиот систем, особено во контекст на овозможување целосна независност на судството, а повторно е потенцирана и неопходноста од воведување едношалтерски систем, како форма на поедноставување на постапката за регистрирање на претпријатијата. Во продолжение се наведени приоритетите според карактерот т.е. политички и економски. Од политичките би можеле да се издвојат владеењето на правото, кое треба да се оствари на цела територија на земјата и преку навремено спроведување на реформите на институциите кои ги спроведуваат законите (полиција, судство, обвинителство и сл.). Потоа се апострофираат и реформите на јавната администрација, односно неопходноста од почитување и целосна примена на Законот за државни службеници, како и Кодот на етика, а посебен акцент е ставен на транспарентноста во работењето на администрацијата, односно на достапноста на податоците и информациите до јавноста, што треба да се регулира со посебен закон. Корупцијата повторно се посочува како една од главните причини за бавно одвивање на реформите и се бара изразена борба против ова општествено зло. Исто така, акцент е ставен и на регионалната соработка, односно на неопходноста од градење добрососедски односи, преку зајакнувањето на слободната тр-

говија, прекуграничната соработка, борбата против организираните криминал, шверцот и недозволената трговија итн. Што се однесува до економските критериуми, тие се сконцентрирани во неколку области. Се обрнува внимание на потребата од јакнење на правната сигурност на економските субјекти и поефикасно решавање на стопанските спорови, што секако е еден од основните предуслови за директни инвестиции. Ова повлекува и комплетно подобрување на деловната клима, со цел зголемување на нивото на привлечност на земјата за домашни, а особено за странски директни инвестиции. Еден од клучните проблеми на кој, исто така, мора сериозно да му се посвети внимание е оданочувањето. Реформите во оваа област би се однесувале на гарантирањето еднаков третман кон сите даночни обврзници, што подразбира и елиминирање на толеранцијата кон одредени обврзници. Во тој контекст неопходно е засилување на административниот капацитет за спроведување на законодавството за даноци, со цел да се овозможи отворена борба против одбегнувањето плаќање данок или даночната евазија. Иако има многу области кои се спомнуваат во Мислењето, би издвоил само уште една, која ја сметам за особено важна во остварувањето на една многу практична цел - укинувањето на визите за патување во земјите од Европската унија. Оттука, ќе биде неопходно да се спроведе интегрирано управување со границите, како и надзор на нив, но ќе мора да се воведат и патни, како и исправи за лична идентификација со висок квалитет, со цел намалување на можноста за фалсификување... Нека ни е аирлија работата!